

Dosarul nr. 2ra-1299/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. C. Valah)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malî, I. Dutca, O. Cojocaru)

ÎNCHEIERE

16 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Direcția de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Serghei Mocanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Direcției de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI cu privire la repararea prejudiciului moral

împotriva deciziei din 2 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Serghei Mocanu, casată hotărârea din 8 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 28 mai 2019, Serghei Mocanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Direcției de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI cu privire la repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că la 4 august 2016, agentul constatat al IP Rîșcani al DP mun. Chișinău, Ilie Frunza, în lipsa temeiurilor prevăzute în Codul contravențional, a întocmit ilegal procesul-verbal MAI nr. 03449801 din 4 august 2016, precum că dânsul a comis contravenția prevăzută la art. 69 alin. (1) Cod contravențional, iar prin decizia agentului constatat a fost sancționat cu amendă în mărime de 600 de lei.

A evidențiat reclamantul că nu a comis fapta prevăzută la art. 69 alin. (1) Codul contravențional, indicată de agentul constatat în procesul-verbal de contravenție.

Așadar, ilegalitatea acțiunilor agentului constatat la întocmirea procesului-verbal de contravenție se confirmă prin decizia din 23 martie 2017 a Curții de Apel

Chișinău, prin care a fost declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constator prin care a fost sancționat cu amendă.

A considerat că agentul constator intenționat a introdus în acte publice date false, depășind limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin ce i-a încălcat drepturile garantate de legislația RM, cauzându-i un prejudiciu moral considerabil.

A menționat că la caz sunt aplicabile prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, or admiterea de instanțele de judecată a contestației depuse și anularea procesului-verbal contravențional demonstrează că la momentul aplicării sancțiunii contravenționale agentul statului nu a întreprins toate acțiunile în vederea elucidării tuturor circumstanțelor cauzei contravenționale, inclusiv a celor care indicau asupra nevinovăției lui în comiterea faptelor incriminate.

A evidențiat că atragerea la răspundere contravențională, condamnarea publică și sancționarea în numele legii, prin proces-verbal și decizia agentului constator, a constituit o eroare ce a afectat dreptul lui la prezumția de nevinovăție.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 6, 41 din CEDO, art. 5-7, 83, 85, 90, 94, 123, 166, 167 CPC, Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul Direcției de Poliție a mun. Chișinău și bugetului de stat în beneficiul lui a prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei

Prin încheierea protocolară din 20 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu agentul constator din cadrul IP Rîșcani al DP mun. Chișinău, Ilie Frunza.

Prin hotărârea din 8 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

În susținerea soluției emise, prima instanță a reținut că circumstanțele speței nu se încadrează în prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, or amenda contravențională la caz a fost aplicată reclamantului de către agentul constator, dar nu de instanța de judecată, respectiv, nu sunt aplicabile prevederile art. 3 alin. (1) lit. d), art. 6 lit. c) și 10 din legea menționată, ce ar permite reclamantului să solicite repararea prejudiciului moral cauzat prin aplicarea ilegală a amenzii contravenționale în temeiul acestei legi.

Prin decizia din 2 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Serghei Mocanu, casată hotărârea din 8 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasat din contul Direcției de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI în beneficiul lui Serghei Mocanu prejudiciul moral în mărime de 1 000 de lei.

În rest, a fost respinsă acțiunea.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că Serghei Mocanu este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat în urma acțiunilor

ilegale ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, fiind aplicabile prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, or declararea nulității procesului-verbal cu privire la contravenție din 4 august 2016 atrage după sine și repararea prejudiciului cauzat lui Serghei Mocanu.

Instanța de apel a menționat că, spre deosebire de cazurile prevăzute de art. 3 din legea menționată, în procesele contravenționale, sancțiunile, în special amenda, pot fi aplicate de alte organe decât instanța de judecată, la caz de agentul constatat – Direcția de poliție a mun. Chișinău, deoarece art. 3 alin. (1) lit. d) din lege prevede sintagma aplicarea ilegală a amenzii contravenționale de către instanța de judecată și respectiv, se referă la acțiunile ilicite comise în cadrul proceselor contravenționale soluționate în fond de către instanțele de judecată.

La caz, însă, actul de învinuire și decizia de sancționare au fost emise de către agentul constatat, instanțelor revenind doar rolul de soluționare a contestației și de verificare a legalității deciziei agentului constatat fără ca să aplice sancțiuni contravenționale recurente.

În consecință, instanța de apel a conchis că intentarea procesului contravențional în privința lui Serghei Mocanu și sancționarea acestuia de către agentul constatat al Direcției de poliție a mun. Chișinău, sunt acțiuni care în interpretarea CtEDO în materie penală, îi oferă apelantului dreptul de a pretinde compensarea prejudiciului cauzat în rezultatul acestora.

La 31 iulie 2020, Direcția de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI a declarat recurs împotriva deciziei din 2 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea decizie instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că legea care reglementează procedura de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală este Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Astfel, atât titlul actului legislativ, cât și prevederile art. 1 și 20 a din legea menționată indică expres asupra instituțiilor/organelor asupra cărora se răsfrâng prevederile legii, iar intimatul nu a motivat juridic în niciun mod extensibilitatea aplicării legii respective.

Având în vedere prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 443 și 450 alin. (2) Cod contravențional, a menționat că o încheiere prin care instanța de judecată, ce a examinat cauza contravențională, să constate încălcarea legalității și a drepturilor omului, la materialele cauzei civile nu a fost prezentată, prin urmare, instanța de judecată nu a constatat că acțiunile autorității competente să soluționeze cauza contravențională sunt nelegitime.

Din hotărârea emisă în cauza contravențională nu se constată condiția obligatorie stipulată de prevederile art. 384 alin. (3¹) Cod contravențional și anume,

nu a fost constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Prin hotărârea instanței de judecată care a examinat contestația asupra cauzei contravenționale, instanța de judecată ajuns la concluzia că nu au fost respectate prevederile art. 443 alin. (1) lit. d) Cod contravențional.

Prin urmare, nefiind constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

A remarcat că la materialele acțiunii civile nu sunt anexate probe în sensul prevederilor art. 117 și 118 CPC, care să demonstreze prejudiciul moral cauzat precum și mărimea compensării solicitate de către intimat.

A mai menționat că pentru ca o contravenție să fie considerată infracțiune, urmează să fie îndeplinite 3 criterii, potrivit jurisprudenței constatate a CtEDO: ca norma care definește abaterea aparține dreptului penal în sistemul juridic al statului pârât, iar ulterior trebuie examinată natura abaterii și, în sfârșit, natura și gradul de severitate ale pedepsei care putea fi aplicată persoanei în cauză, luând în considerație obiectul și scopul art. 6 din Convenție.

Cu referire la decizia recurată privind încasarea din contul Direcției de poliție a mun. Chișinău în beneficiul lui Serghei Mocanu a prejudiciului moral în mărime de 1 000 de lei, a comunicat că în corespundere cu prevederile art. 2 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Politia este o instituție publică specializată a statului, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin activități de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, de prevenire, investigare și de descoperire a infracțiunilor și contravențiilor.

Poliția este un organ non-profit, fiind finanțat strict pentru cheltuieli de salarizare și dotare tehnico-materială motiv pentru care incriminarea unor cheltuieli improprie este absolut alogică.

La fel, a considerat că instanța de apel în mod neîntemeiat a extins aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, extinzând de fapt atât temeiul de solicitare a despăgubirii morale, cât și instituția/organul care se face responsabil de aceasta.

A evidențiat că urmează să fie antrenată în procesul civil angajatorul agentului costător Inspectoratul General al Poliției, care potrivește art. 12 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, reprezintă unitatea centrală de administrare și control a Poliției cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova, iar potrivit art. 15 alin (1) din lege, Direcția de poliție a mun. Chișinău este o subdiviziune teritoriale a Inspectoratului General al Poliției.

Astfel, Direcția de poliție a mun. Chișinău nu dispune de surse financiare separate, fiind finanțată.

La 12 august 2020, în adresa lui Serghei Mocanu, Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ilie Frunza a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Direcția de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin

scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 130), fiind recepționată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ilie Frunza la 14 august 2020 și de către Serghei Mocanu la 18 august 2020, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 132-134).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Serghei Mocanu, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ilie Frunza să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 31 iulie 2020 împotriva deciziei din 2 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de Direcția de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Direcția de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura

admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Direcția de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Direcția de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu